

Misjonsevaluering nå må vi videre!

Evalueringssteamet, som på oppdrag fra NORAD undersøkte fire NORAD-støttede misjonsprosjekter i Latinamerika, har fått sin plass i nyhetsbildet for 1983. Slik som endel folk vil føre denne debatten, ser jeg liten hensikt i å fortsette inn i 1984. John K. Tømmerbakks innlegg i Vårt Land 29. desember faller dessverre i den samme grøfta som mange før ham. Det er ikke en diskusjon på rapportens premisser, men på de tildels feilaktige og løsevne oppslag som endel av den misjonskritiske presse har forsøkt å kryste ut av rapporten. Det er beklagelig at de som virkelig nå kunne gå inn i en meningsfylt og offensiv dialog med NORAD omkring misjon og utviklingshjelp, istedet fortsatt befinner seg i de skyttergraver som naturlig ble spadd opp etter angrepene som baserte seg på falske lekkasjer før rapporten ble offentliggjort.

En evaluering må også være gjenstand for åpen kritikk — noe Vårt Lands spalter gjennom sommeren og høsten har vært preget av. Når ingen av teamets medlemmer har tatt sterkt til motmæle mot kritikken, så betyr dette at også vi er åpne og lyttende til kritikk på det arbeidet vi har utført.

En løgn kan gjentas så mange ganger at den kler seg i sannhetens kappe. Derfor kan jeg ikke la Tømmerbakks innlegg passere uten kommentar.

Etter å ha fulgt med i norsk avisdebatt om den store motstanden mot Santalmisjonens mobilklinikk i Ecuador, spør Tømmerbakk teamet hvor vi har dette fra. Teamet har ikke kommet med stor kritikk av mobilklinikken. Som referert flere ganger i Vårt Land betegner teamet dette arbeidet som noe av det beste som utføres innen helsesektoren i Canjar-provinsen. Når vi samtidig slår fast at det finnes endel lokal motstand er ikke dette en nyhet for misjonærene. Teamet slår også fast at denne motstand er lettere nå enn tidligere. Vi hevder ikke at myndighetenes egne representanter når lenger enn misjonen i å nå de skeptiske grupper, men vi tror at en tilnærming til de mer folkelige bevegelsene i området vil hjelpe prosjektene til et enda bredere nedslagsfelt. Ikke minst Tømmerbakk selv understreket dette under vårt besøk i Ecuador og åpnet radiostasjonen ytterligere for grupper som ble oppfattet som motstandere av misjon og evangelisk kristendom. Tømmerbakks vurdering av dette kunne være nyttig for å komme videre i den pågående debatt.

At ikke radiostasjonen som

mottar NORAD-støtte til programproduksjon nevnes av teamet kommer at at hverken mandat eller tid ga anledning til å gå inn på dette. Både Santalmisjonen i Ecuador og Pinsevevnenne i Paraguay har andre interessante NORAD-støttede prosjekter som ikke ble evaluert i denne omgang.

Tømmerbakk kritiserer teamet for ikke å ha reist ut med mobilklinikken og intervjuet folk i bygdene klinikken besøker. Dette er tøys. At teamet ikke fikk reise ut med klinikken skyldes ganske enkelt at turen ble avlyst av klinikkenes ledelse p.g.a. risikoen for å

Av Jarle Kottmann

kjøre seg fast etter flommen i området som skulle besøkes den avtalte dagen. Teamet tvinnet ikke tommeltotter den dagen heller, men intervjuet folk i områder hvor klinikken tidligere har operert, men nå er avvist, og i områder hvor klinikken arbeider i dag. Disse intervjuene sammen med samtaler med misjonærene og medarbeiderne har vært med på å skape det bildet rapporten legger fram.

Nå må debatten videre! Det eksisterer et gjensidig godt tillitsforhold mellom NORAD og norsk misjon. Rapporten har ikke villet rokke ved dette. Men et godt tillitsforhold må ikke gjøre partene statiske i forhold til hverandre. Et slikt tillitsforhold må skape visjon og dynamikk for å nå nye grupper, for å prøve nye metoder samtidig som man utreder og besinner seg på det ståsted norsk misjon har for sitt arbeide, — liksom vårt nye U-hjelpsdepartement nå må utrede prinsippene for norsk u-hjelp gjennom den bebudede stortingsmelding. Det har heldigvis foregått en langt mer konstruktiv debatt på bakgrunn av denne rapporten i andre fora enn avisenes lespalter.

Kritikken mot den dårlige kontakten med grasrotbevegelser og den følgelige lille nytte norsk utviklingshjelp kan gjøre seg av disse, er ikke rettet ensidig mot norsk misjon. Den må i samme grad ramme NORAD. Nylig har NORAD, riktignok med beklagelse, måttet avvise en søknad om støtte til koordinering av en rekke hjelp-til-selvhelp prosjekter fordi disse mikro-prosjekter ikke har tilstrekkelig apparat til å komme inn under NORADs regler for støtte. I land som ikke er hovedsamarbeidsland med NORAD kan det nemlig ikke gis støtte til selv-

stendige nasjonale organisasjoner med mindre det finnes stedlig norsk representasjon gjennom private norske organisasjoner — for eks. norsk misjon.

Norsk misjon har atskillig grasrotkontakt gjennom enkle og små diakonale prosjekter drevet i kirkene. Dette er ikke ruvende prosjekter på misjonsbudsjettene, men organiserte lokale inisiativer som kan trenge stimulans og utstand fra tilsvarende prosjekter og ekspertise som er bygget opp fra samme små kår. Alikevel ser vi at disse prosjektene kommer i skyggen når det gjelder støtte fordi det er for smått for den tradisjonelle NORAD-sammenheng og allikevel for dyre for de allerede anstrengte misjonsbudsjetter. (Er folk virkelig klar over at selv NORAD -støttede prosjekter toppfinansieres av norsk misjon med 20% av samlede utgifter — slik at norsk misjon i disse dager da spenningen er på topp om budsjettet skal gå i hop, må legges ca. 8 mill. norske kroner inn i store utviklingsprosjekter som en del av samarbeidsavtalen med NORAD).

Dersom norsk misjon skal fortsette med de store prosjekter de nå er på vei med, bør den faglige og økonomiske opprustning fra NORADs side til misjonsorganisasjonen økes betraktelig. Da også misjonsselskapene bevisst være villige til å spille rollen som utviklingsagenter og bygge opp et apparat som selvstendig kan bygge prosjektene uten å ta ressurser fra de budsjetter og det personell som er satt for å fullføre det ansvar misjonsselskapene har for kirkebygging og evangelisering. Det blir faktisk misjonen som i første rekke bør be om en strengere grensegang mellom evangelisering og utviklingsprosjekter.

Mer egnet tror jeg likevel misjonen er til å lede sitt diakonale arbeid gjennom etablerte menigheter og grupperinger som lettere kan arbeide ut i fra lokale premisser med stor grad av selvdelaktelse og virkeliggjørelse av lokal kristen omsorgstjeneste. Vårt Land har gjennom leder og kommentarspalter forsøkt tatt opp noe av dette og intervjuer både med formann i Norsk Misjonsråd og lederen for bistandsnemnda til det samme råd har overbevist meg om at dette er viktigere å snakke om på bakgrunn av den altfor omtalte evalueringsrapport enn avslørte svakheter i henholdsvis misjonsarbeid eller evalueringsarbeid. Denne debatten tar jeg gjerne med inn i 1984, mens rapportpolemik ser jeg helst dø med året 1983.